

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Naročnina na skupni naslov letno 24 Din; na posamezni naslov letno 30 Din. V inozemstvo: letno 65 Din. Z M. listom letno 100 Din.

IZHAJAJO VSAKO NEDELO.

Uredništvo v Dolnji Lendavi. Uprava v Murški Soboti, Križeva ul. 4. Štev. položnice 11806.

Cena oglasov: stran: cela 400 Din., pol 200 Din., četrť 100 Din.; mali oglasi do 20 reči 10 Din., više vsaka reč 1 Din.; med tekstem vsaka reč 2 D. Pri večkratnoj objavi popust.

Kak je na Vogrskom?

Nas, ki smo bili nekda državljani Madjarske i štere bi nešterni nepremišleni, ali plačani ljudje radi ta nazaj spravili, bo gotovo zanimalo, kak je zdaj na Madjarskom?

Dr. I. K. piše iz Budapešta za „Hrvatsko Stražo“ zanimiv članek, kak je dnes na Vogrskom. Po njem vzememo tudi mi naše poročilo, ki pa bo kračiče od gornjega, samo njegov izvleček, a v bistvi vednako z pravim dopisom.

Odzvünaj kaže Madjarska mir, a oznotraj je revolucija, vu dušaj najmre. Gdašte se spolovijo i zaprejo gospodje, ki so boljševiskoga mišljenja, po vesničaj se širi socializem, nezadovolstvo, v vnoгих mestaj je glad, srednji stan je popolnoma osiromašo, mladina ma svoja posebna, nova načela. Pa vse je itak mirno, nišče ne toži i demonstrira, vse nekaj čaka. Na vnoге jezere je mladih, vučenih ljudi, ki nosijo diplomu v žepi pa službe ne morejo dobiti. Ti mladi izobraženi priznavajo, da Madjarska ne more živeti sama samostalno gospodarsko življenje, da se mora naslanjati na svoje sosede. Zato pa obsojajo tiste političare, ki ščejo staro Veliko Madjarsko nazaj poživiti i ki gučijo od 20 milijonskoga vogrskoga naroda, šteroga nega i šteroga je zmislo samo švab Kremser Eugen, ki se je povogrščo v Rákosi Jenőja. Mladina ne žele drüge spremembe, kak naj se samo čisto vogrski kraji, ki ležijo pri vogrskoj granici, prikapčijo nazaj k Vogrskoj, ki so pa ne pri madjarskoj granici, naj ostanajo v državi, kam pripadajo, samo naj dobijo Vogri pravico do svojega maternoga jezika v cerkvi, šoli i uradi.

Da se je divje šovinistično madjarsko mišljenje spremenilo, je največ pripomogo dr. Szekfü Gyula, profesor zgodovine na vseučilišči v Budapešti. Te profesor je dober katoličanec ne menje kak zgodovinar i zato dava mladini prave smernice, njej kaže pravo pot, ki naj bi zblížala Madjare z njihovimi sosedi. Piše vnoгo; v najno-

vešem časi je izdao zgodovino Madjarske, v 7 zvezkaj, v šterih pobije vse tiste laži, štere so se dozday držale skoz stoletja med Vogri, kak njihova čast. Popiše, kakši je bio po pravici Rákóczy, kak je kalvinstvo škodilo Madjarskoj, kak so erdeljski protestanski vojvodje iskali v zvezi z Törki svoje haske i ne Madjarov, da je boj l. 1848–49 bio revolucija ne pa boj za sloboščino (szabadságharc), da je grof Széchényi vnogo vekši od Kosutha itd. List dr. Szekfüja je „Korunk Szava“ (Reč naše dobe), okoli šteroga se zbira katoličanska vogrška mladina i se vodi iz poganskoga šovinizma na pravo pot lübezni do bližnjega.

Madjarska ma 8 milijon ljudi i od teh je polmilijona brezposelni. Najvekšo brigo dela Madjarskoj preveliko število vučenih ljudi, ki ne morejo priti do službe. Samo tej je 37 jezero, ki majo maturo pa 15 jezero ešče vseučiliško izobrazbo. Da Madjarska zmenša število te brezposelne gospode, je določila število dijakov, ki se smejo sprejeti na vseučilišče, to je, določila

je „numerus clausus“, ka po našem pomeni „določeno število“. Na priliko v Badapešti na vseučilišče se sme sprejeti samo 500 pravnikov (za sodnike, fiškališe) 50 bogoslovcev, 150 medicincov, (zdravniki) 350 filozofov (profesori) itd. Jako dosta brezposelnih je doktorov. Velika Madjarska je mela vsega vküp 3500 zdravnikov, mala jih pa ma 8343. Še hüjše je pri drüгих pozvanjih. Fiškališje i sodniki, ki majo doktorat, se prosijo za občinske uradnike, ali z veseljom postanejo pisarje na sodniji; inženirje sprejemajo službo šofera, cestnoga nadzornika ali mlinskoga pazitela; zdravniki prosijo službo bolničara (vertera) po špitalaj i predkratkim je v Keszthelyi zvoljen za pokopiča ali jamara človek, ki je meo 8 razredov gimnazije z maturov.

Če k tomi vsemi ešče dodenemo to, da je dača na Vogrskom jako velika, spoznamo pravo sliko Madjarska, štera pa neje takša, da bi koga razveseljavala ali vlekla. Če zmaga pamet pri Vograj, bodo iskali zveze z Jugoslavijov i drüгими njenimi sosedi. Jedino to pomaga Vogrom ne pa letanje v Rim. Vüpamo se, ka razum zmaga pri njih.

Slovenska krajina na razstavi v Ljubljani.

V začetki septembra sta bilê na velkom senji v Ljubljani tudi dve umetnostnivi razstavi; edna je imela naziv „Slovenske Madone“ i tu so pokazali slovenski slikarje i kiparje, kak vpodablajo Marijo. Večinoma so razstavili svoja dela najmlajši slovenski umetniki, med šterimi so bili na prvom mestu France Kralj, njegov brat Tone i toga žena Mara — i to zato, ar tej umetniki iščejo Marijino podobo kak verniki i ne samo kak umetniki. Vsa razstava je vzbüdila v obiskovalci najlepše versko i lepotno, umetniško čütenje. — To razstavo zato omenimo, ar je bila pomemben dogodek letošnjega leta med Slovenci.

Drüga razstava je nosila naziv: „Slovenska cerkev“. Tu je bilo viditi: 1. Slovensko cerkev v zgodovini slike

i modêle ništernih cerkvi v mavci (gipsi), šteri so pokazali posebnosti i značilnosti različnih slogov (stilov), v šterih so zidane cerkvi (gotski — n. pr. törniška i martjanska; baročni, n. pr. mnoge kranjske cerkvi); 2. premnoge kêpece iz starih i novih časov, na šterih so podobe slovenskih božih poti, stare molitvi itd.; 3. slovensko cerkev bodočnosti, gde so mladi stavbeniki pokazali, kaks i zamišlajo novo obliko (formo) cerkvi.

Mislím, da ne bi bilo prav, če bi šli mimo té razstave, ar je v oddelki „Slovenska cerkev v zgodovini“, bila zastopana tudi naša Slovenska krajina. I če je več jezer ljudi iz vse Slovenije pa ešče iz drüгих držav gledalo té podobe — te naj mi niti ne vemo za to? Večkrat se pri nas tak godi, da

svet zná n. pr. za naše knige, vučenjake itd. — mi sami pa ne. Zato je tu vsaka reč na mestu i krvavo potrebna! Spoštujmo že ednok svoje duševno bogástvo! — Tu so visile fotografije vseh znamenitih i starinskih slovenski cerkvi, zvünešnjost i notranjščina. Iz naše krajine je bila tu slika cerkvi v Martjancih od zvüna i nekaj fotografij tistih starinskih fresk v martjanskoj cerkvi, to je podob, štere slikár dela „na presno“, gda je omét na steni ešče moker. Té slike predstavljajo n. pr. življenje sv. Martina, njegovo smrt itd. Té stene so pa lüteranje v 17. stoletju prebelili, tak da so v novejšem časi mogli vučenjacje starinoslovci znova odkriti podobe — freske. — Tudi cerkev v Turnišči je bila zastopana: fotografija notranjščine nove cerkvi s starim oltarom i fotografije fresko slik iz stare cerkvi pa — spodstrejšja, gde je naslikana takzvana kronika (letopis) sv. Ladislava. Kak so prišle té slike na podstrešje? Tak, da je več sto let po zidanju cerkve bio strop (čakatur), ki je bio vednaki i leseni, — odpravleni, na njegovo mesto pa zidani (velbani) napravleni tak, da so višije slike prišle nad njega i so postanole iz cerkvi nevidne. Tak so mogli delati ljudje brez čüta za umetnost — prispodobno delajo i dnes, samo na drugi način. Martjanska i törniška cerkev sta zidanivi okoli 1392. leta, podobe pa je napravlo Johannes Aquila iz Radgone — slovenski Janoš Orel. Obe cerkvi sta zidanivi v gotskom stili (tudi tišinska i prednji deo sobočke, ostanek stare), za šteroga je značilen osterören, vozka i visoka okna, na vrhi priostrena; v notranjščini pa v prezbitერიji (gde stoji oltar) „rebra“, ki se stekajo v „rožo“ na sredi stropa. — Dale je visila tu fotografija podobe sv. Treh králov iz kapele v Seli (v Fari Sv. Bedenika). Tudi v toj kapeli

so znamenite freske, zidina pa je ešče starejša kak prvivi dvé i je postavljena v romanskom slogi (po „Roma“ — Rim, gde so začnoli té način zidanja). — Naše nove cerkvi pa je pokazala fotografija lesenoga, vednakoga i z lončenimi (keramičnimi) krožniki okrašenoga stropa v novej Plečnikovoj cerkvi v Bogojini. Škoda, da je ne bilo slike zvünešnjosti te cerkvi, ki je toti (sicer) že dostokrat bila v različnih časopisaj objavljena, ali tu bi

bila posebno na mestu. — Razstavo je sestavo čuvar umetniških spomenikov v Ljubljani, dr. France Stele, ki z velkov ljubéznostjov skrbi tudi za starine Slovenske krajine, vé je pa on odkrio mnoge slike v Turnišči i Martjancih.

Veseliti nas more ta prilika, gde so se pokazale naše bogate starine i znova nas pobüditi k ljubézni, spoznavanju i čuvanju teh umetniških spomenikov!
V. N.

Fašizem oskrunjavle človečanska prava

Ob priliki nemškoga katoličanskoga kongresa v Beči, spomin na velevažni dogodek osloboditve Beča spod törškoga jarma, so nemški i jugoslovanski katoličanje v Italiji predložili spomenico o zatiranju nemške i jugoslovanske manjšine v Italiji. Spomenica je vzbüdila na kongresi izredno poslušnost i je ne ostala brezi močnih vtisov tudi na menjšinske kroge.

Vsebina velevažne spomenice je v velikih potezaj sledeča: *Med najvekše ovire krščanskoga reda v Evropi spada žalostna usoda nemških i jugoslovanskih katoličanov v Italiji. Ta usoda je v zgodovini Evropskih držav po svojoj krutosti brez primera. Od 900 nemških i slovanskih šol ne obstoji niedna več. Včenje v maternom jeziki je prepovedano tudi v privatnih šolaj i tečajaj. Celó versko včenje se sme vršiti samo v italijanskom jeziki. Nemška i slovanska deca so nasilno spisani v državne italijanske mladinske organizacije, štere deco odtüjejo od starišov i njihovoj narodnosti. Cveteče kulturno i društvenó življenje menjšin je popolnoma vničeno i se ne trpi niti nedužnih zabav, štere so ne italijanskóga značaja. Jugoslovanski katoličanje v Italiji ne smejo meti niti katoličanske akcije v svojem slovenskom jeziki. Ves slovenski kato-*

ličanski tisk je zatreti. Deco je prepovedano krstiti na slovanske i nemška imena. Stojezero jugoslovanskih vernikov je ostalo brezi domačega dušnoga pastira, *ar je italijanska vlada pognala prek meje 107 jugoslovanskih duhovnikov.* Že je imenüvanih 62 duhovnikov italijanske narodnosti, ki so slovenski jezik popolnoma odpravili iz cerkve. Skoro vse slovensko redovništvo je popolnoma iz dežele pognano i nastavljeni italijanski redovniki. Na Reki nema 15.000 jugoslovánov niti edne predge v tjedni v maternom jeziki. V semeniščaj je učni jezik samo italijanski i je celo prepovedano zasebno gojencom semenišča gučati v maternom jeziki. V zadnjem časi dela italijanska vlada na tom, da onemogoči zasebni verski pouk v materinščini celo s tem, da nastavlja italijanske katehete, ki dobijo za svoje raznarodovalno delo od države posebno nagrado. Tridentinski pušpek Endriči toga vmešavanja države v cerkveno področje je ne preprečao, liki celo odobrio i podro.

Spomenica nadalüje: *Težko zatirano nemško i jugoslovansko ljudstvo jüžnoga Tirola i Julijske krajine išče kak vsakši težko zatiran narod v zgodovini zagovora i opore pri najvišišoj jakostnoj oblasti človečanstva, v kato-*

P. Sutter :

Šatan v Illfurti.

Istinska zgodba.

Zgled obsedenja dva dečka od hüdobnoga düha v našoj dobi.

Prestavo iz češčine Alojzij Nemeč.

Leopold i Jožef Burner.

V kraji Illfurti, šteri je kaki dve vöri daleč od Mülhausena na Alzaškom i je teda šteo okoli 1200 prebivalcov, je živela siromaška a zgledna družina Burnerova. Oča, Jožef Burner, je odavao po vesnicaj spice i lesne gobe; mati, Ana Marija, rojena Folltnerova, pa je skrbela za zrejo petere ešče nej odraščene decé. Najstarejši sin, Leopold se je narodo 21. avg. 1855; drugi sin, Jožef, pa 29. aprila 1857. Dečka sta bilá tiha, srednje bistra i nikelko gingava. Na jesen leta 1864. se je loto Leopolda i njegovoga mlajšega brata Jožefa nikši skrivni

beteg. Prvi doktor, šteroga so k njima pozvali, je bio dr. Levy iz Altkirchna; a tak kak té, tudi drugi pozvani doktorje so nej mogli preštímati, ka za betega mata dečka. Vsakojaka vrastva so bila brezi haska. Leopold je na telko nevolen gratao, ka je bio kak medla sénca.

Od 25. septembra 1865. so se na dečkaj začnola kazati popolnoma abnormalna* znamenja. Ležeča na zadnjem deli tela sta se vrtela v krogi tak naglo kak razkačeni vuk. Potom sta se začnola divje i na vso moč biti s postelami i drugim pohištvom i to sta imenüvala „mlatitev“; pri tom pa sta nej gratala trüdna, či li je boj dugo trpo. Zdaj jiva je pa naednok zgrabokrč i sta se začnola tresti, včasik na to pa sta vküp spadnola od slabošče i sta ležala po cele vöre kak mrtva,

* To je takša, kak so pri na dühi i teli zdravom človeki nej mogoča.

ne ka bi se genola.

Neredko sta gratala dečka gladna kak vucjé, ka jiva je nej bilo mogoče z ničim nasititi. Život njima je močno oteko i čütüla sta kak či bi se njima v želodci sükala kakša krugla; včasik nato pa kak či bi v njem kaj živoga semotoma skakalo. Noge njima včasik tak zasükalo kak vugibke veje i nišče njima je nej mogo razplesti nog.

Starejšoga dečka, Leopolda, je posebno preganjala grda pošast z réjim klünom, škramplami na rokaj, telo pa poraščeno z grdim, smrdljivim perjom. Brž kda jo je dečko zapazo plavati nad svojov postelov, je prestrašeno zakričo, ár njemi je pošast grozila, ka ga zadiši i zato se je v obrambo vrgeo na njo i njej skübo perje. To se je godilo 20—30 krat na den, tudi pred sto ljudmi, med šterimi so bili moški vseh vrst i so nej bili lehkoverni. To smrdljivo perje pa je nej

ličanske cerkvi, ki je bila od Kristuša nastavljena kak branitelica prava i zagovornica slabih.

Spomenica končuje s pozivom, da se takše izrabljanje verenavuka v sredstvo raznarodovanja prepreči, i se obrača na kardinale, nadpüšpeke, püšpeke, dühovnike i katoličane vseh narodov, naj molijo za zatirane brate v Italiji i naj napravijo vse, da se njihov položaj olajša i se njihove menjšinske pravice ohranijo. Inači je vsakše delo na obnovi krščanske Europe i na zgradbi istinsko krščanskoga občestva narodov zaman.

Ljubljanski „Slovenec“ k toj spomenici pravi sledeče znamenite reči: *Prišli smo tak daleč, da se fašizem ne stavi niti več pred pragom cerkve, v šteroj se aldüje najsvetejša nadnaravna plat človečanskoga življenja, ki se tiče odnosa človečih düš do Boga. Od toga je ešče samo eden*

stopaj, da se prepove celo že izražanje misli i čüstev v lastnom jeziki tüdi med štirimi stenami doma. Kam bo kulturno človečanstvo prišlo, če bode Mussolini-Hitlerova državna oblast posegala celo v ta svntišča i lüdje ne bodo smeli niti več na glas misliti i svoja najsvetejša osvedočenja i najlepša čüstva izraziti v jeziki svoje matere i svojih očov. Če je tomi tak, potem je sploj ne več sveta nikša stvar, *ne Bog, ne lüdstvo, ne zemla*, liki je sveta samo ešče vola kakšega tirana, krvoločnika i njegovih pristašov. Človečanstvo, ki bi se takšemi redi pokorilo, je ne več človečanstvo, liki slučajno z razumom obdarjena živinska čreda, ki izrabla svoj razum v največše hüdobije nad sebov i celim svetom.

Po toj poti fašizem nikdar ne pride do mira i reda ne v Podonavji i ne v Europi!

Politične vesti.

Ka ponüjajo hitlerjanci Austriji.

Že znani nar. socialist Habicht je meo nedavno v monakovskom radiji govor, v šterom je povedao zahteve, ki jih Nemčija stavla austrijskomi ministerskomi predsedniki Dollfussi za sporazum: Obnovitev političnih pravic austrijske narodno-socialistične stranke, odpravo vseh odredb proti narodnim socialistom. Nadale morajo biti v vladi, ki bi se mela sestaviti do razpisa novih volitev, vse stranke, tak tüdi narodni socialisti. Na te drzne zahteve je odgovorio nekši krščanski bečki znani list, da bo Austrija sprejela te pogodbe, če nemška vlada da nemškimi katoličanom palig popuno slobodo i se povrne zaplenjeno premoženje socialistov i razpüstijo

nihajalo nika pepela, kda so ga vužgali.

Pogosci, gdare sta dečka sedela na svojih stoucaj, jiva je nekša skrivna moč zdignola v zrak s stouci vréd; ali včasi nato je dečka vrglo v en kot, stouci pa so leteli v drugoga.

Drgoč sta palik med zbadanjem i rezanjem po celom teli vlačila iz svoje obleke vnožino perja i morske trave, tak ka je bio od njega pokrit celi plafon. Te pojav se je stanovitno ponavlo tüdi, gdare so njima gvant i odevko zmejnili. Perje, štero je na tak nerazumliv način pokrivalo njuva tela, je zavolo velkoga smradü nej bilo mogoče shraniti i je moglo biti zažgano.

Zavolo groznih krčov i vsakojakših muk sta bila dečka na posteo prisiljeniva i cejlo telo njima je oteklo. Či se je k njima što približao i meo pri sebi kakše blagoslovlene reči, kak križec, svetinjico, čislo, jiva so zgrabili strašni čemerje i besnost. — Hen-

koncentracijska taborišča. Na to hitlerjanci so ešče ne odgovorili.

Polaki so obiskali Jugoslavijo.

Pred kratkim je obiskala Jugoslavijo vekša skupina polskih poslancov i senatorov. To je bio prvi uradni obisk uradnih predstavnikov polske republike v Jugoslaviji, zato so jih naša mesta, med njimi tüdi prestolnica slovenskoga naroda Ljubljana, sprejela s tem vekšim navdüšenjom i na svojem potüvanji so bili od Beograda do Bleda deležni živahnih navdüšenj našega troimenoga naroda Srbov, Hrvatov i Slovincov. K obiski je zapisao ljubljanski „Slovenec“ reči: Gda pridejo polski gostje, bomo sklenoli ž njimi pogodbo i s tov pogodbom bomo prisegli, da ščemo na krščanskoi slovenskoi črti od Baltika na severi, do

jala sta tüdi moliti. Či je što pred njima zgovoro sveta imena: Jezuš, Marija, Sveti Düh i druga, teda sta se tresla i trepetala. Strahovi samo njima vidni, so jiva napunili s strahom i grozov.

Tüdi njuvi roditelje so bili od groze i straha prehojeni, kda so mogli brezi pomoči gledati to strašno muko nevolne decé. Prepadeni so bili tüdi sosedje i obiskovalci, šterih je bilo vsakši den več, ar se je glas o tam dogodki naglo razširo i je vsakši šteo viditi nesrečna dečka.

Ka se je to z njima zgodilo?

V Illfurti je živela stara žena s slabov preteklostjov, štera je bila zavolo svojoga grdoga življenja iz domače občine izgnana. Ta je pred dečka dala jaboko, štero sta ona brž pojela. To je prej bio začetek njidva nenavadnoga betega. Tak so pač to nikelkokrat povedali dühovi, šteri so

Jadrana na jügi držati vküper, kak borci za krščanstvo, za narodne pravice i za slobodo.

Sestanek gospodarskoga sveta Male antante.

Na konci septembra je prišo vküper v Pragi gospodarski svet Male antante, ki bo posvečen razmišlavanji od tesnejšega gospodarskoga sodelüvanja držav — članic Male zveze. Tak se bo med drugim razpravlalo o sodelüvanji paroplovnih družb, skupnoj železniškoj tarifi, o olejšanji turistov, o sodelüvanji narodnih bank vseh trej držav. Jugoslovanska vlada bo tüdi predložila poseben predlog skupne trgovinske pogodbe med vsemi tremi državami. Mala antanta se dobro zaveda velkoga političnoga pomena i gospodarskoga zblížavja vseh trej držav. Gotovo je, da bode te stopaj pripelao do vekšega razčiščenja zamotanoga položaja v srednoj Europi.

Nova vlada v Austriji.

Pred dobrim tjednom je dobila Austrija novo vlado, štero je sestavo Dr. Dollfuss, ki je tüdi ministerski predsednik. V novoj vladi nega zdajšnjega vognoga ministra i predsednika krščansko socialne stranke Voguina. Narodni socialist Dertil Rudolf je dvakrat strelo na dr. Dollfussa v Beči a ga ne rano teško po božoj previdnosti. Dertila, ki je pred kratkim prišo z Nemčije, so zaprli.

Amerikanska javnost stoji odločno na Rooseveltovoj strani.

Roosevelt je predložo veletovarnam svojo gospogarsko reformo i je od njij zahtevao pristanek. Na največši odpor je naleteo pri ameriškimi velebankaj, ki so predsedniki napovedale boj. Predsednik njim je pa dao odgovoriti: Vlada bo sama prevzela vodstvo bank i bo vse dozdašnje bančne predsednike i ravnatele ponižala

v dečkaj kralüvali. Naj bo to kakšteč, brž se je pokazalo, odkec so tej dühovi bili, ar se drevo po sadi spozna.

Pogosto sta dečka ležala cele vöre tiha, ne zmenivši se, ka se okoli njiva godi. Eli naednok se je celo njuvo zadržanje spremenilo. Razdraženo sta začnola se stepati i mlatiti okoli sébe i kričati. Samo ka je njuv glas nej bio dečinski nego je bio kak močen, grobi i zamuknjen glas odraščenoga moškoga. Najbole čüdno pa je bilo, ka dečka pri tom rjoventji dostokrat sta sploj vüst ne odprla tak ka je na prvi pogled bilo očivesno, ka pri tom kričanji sama najbrž nekšega tala nemata, nego ka z njüvij vüst kričijo druge nevidne moči. Po cele vöre sta kričala: „Nudelu, Knöpfelu, Wasserschnitten“. To je bilo za obväpati i roditelje so si nej znali več pomagati. Teda se oča spomni i pravi dečkoma: „Dečka, li kričita ešče

za navadne uradnike, če banke ne sprejmejo predsednikovoga načrta. Reform nešče vpelati avtomobilski krao Ford. Predsednik je odločen, da prisili Forda s silov, štero tudi odločno

zahteva ameriška javnost, ki se zmerom bole okleple odločnoga predsednika. Predsednik Roosevelt določuje delaven čas i plačo delavcom. Ka to boli ništerne, je razumlivo.

Slovenska Krajina.

Bratonci. Nekak je vdaro našega vologa i betežastoga akademika g. Škafar Ferdinanda po glavi tak močno, ka se onezvesto. Divjaka je nočna tema požrla i nese je še mogla dognati njegova domačija, štera ga skotila. — Naš veščar Horvat Pavle je dobo zapor v D. Lendavi, v šteroga je pozvao k sebi g. Cigana iz Gančan, ki kandidira proti banskomi svetniki g. Erjavc Mihali, ka njemi prej ma nekaj važnoga povedati. Zanimiva odkritja se prej ponujajo. Koga se ta tičejo, sploh ne znati.

Neso pravo zrno. Pri inštalaciji g. Zadravca v Črensovcih dnestjeden, je bio navzoči tudi g. Vrbanjšek, katehet z D. Lendave. Po obedi je meo značilen pozdravni govor, v šterom je pravo, ka je naša zemla v Slov. Krajini sveta zemla, i ka za to zemlo neso seme tisti ljudje, ki nemajo vere, poštenosti, ki delajo nemire, razdore, ki ovajajo poštene ljudi z lažmi. Vsi, ki smo prišli na prekmurska tla, moramo postati Prekmurci z prekmursov pobožnov dušov. Nato je g. Vrbanjšek pozdravo vse tiste, ki so se borili za pravice Slovenske Krajine i ki se še borijo. — Ka te govor ma jako zdravo jedro v sebi, niti ne trbe povdarjati, ar vsaki v svojoj okolici čüti njegovo pravično stran.

Povodni so tresti milijonov dinarov kvara napravile v našoj banovini samo. Največ je trpela Kranjska, gde se je tudi več ljudi potopilo. Naš kraj je bio vekše nesreče obvarvani.

bole na čest i diko Božo.“ Pri prvom i drugom pozivi je bio krik že menjši, pri tretjom pa je že čista vtihno. Gospod Tresch je dosego popun mir, kda je djao dečkoma: „V imeni Presvete Trojice, kričiti šče več!“ Vsako tudi najmenjše spomnenje na Presv. Trojstvo je spravilo obsedenoga v velki strah. Ednok je Leopold proso sestro vodé. Ona njem jo da s temi rečami: „Pij, Polti, vsega dobroga trikrat!“ To je bilo zadosta, ka bi se dečko brano vodé i nišče ga je nej mogo pripraviti, ka bi se vodé napio.

Zlasti nerazmliva je bila bojazen dečkov pred svetimi rečami, njuva trdokornost do cerkvi, molitve i službe Bože; nadale sta gučala tudi takše grde reči i tak grdo preklinjala, ka je človeka groza obhajala. Vse to njima pa je bilo prle čista nepoznano. Popunoma sta znala francuški, dijački i angleški i sta razmila vse francuška i

Je Müra toti tudi pri nas prestopila svoje brege i preplavila naše njive, travnike i šume, a to je bilo samo neposredno na obmürskih krajaj, dale ne se je valila blatna voda. Vlada je mela sejo, na šteroj je sklenila, da bode pomagala poplavlencem, smilena srca pa že zdaj davajo svoje milodarelačnim pa nagim, šterim je voda vse odnesla. *Naš list sprejme tudi te dare i je odpošle ponesrečenim bratom.*

Rakičan. Preminoči četrtek 21. je zatisnila k večnomi počitki svoje oči, mladenka Gorza Marija. Pokojnica je bila stara ravno 20 let i 20 dni. Bila je poštena i ponizna kak šmarnica. Vse to je kazalo njeno življenje, posebno pa njena smrt. Če se je trbelo potegniti za kakšo dobro reč, Marika je bila med prvimi. Tak je bila potrebna pod križno drevo v Rakičani podoba Matere Bože. Marika je bila tista, ka se je ponižala za božo čast i šla z enov prijateljicov od hiše do hiše i prosile dare. Ravno tista prijateljica je povedala, da tak poštene i verne prijateljice ne bo mela, da bi bila na tak poštenoj poti. Molitev i pesem, to je bilo njej najdragše. Marika je bila tudi med člani pevskoga zbora i je hodila redno k vajam. Zato njej je zaspevao tudi pevski zbor žalostinko „Vigred povrni se“. G. Jerič Ivan dekan v D. Lendavi, gda so bili za kaplana v M. Soboti, so nastavili pevski zbor, v šterom je bila pokojna. G. Jeriča si je tudi pred smrtjov želela, da bi jih prosila za odpuščenje

španska narečja. Odgovarjala sta v raznih tühinskij rečaj. Zato je nej bilo čüdno, ka je ništerni človek želo viditi ta pomilüvanje vredna dečka i, ka se je začnola za njiva brigati svetska i dühovna oblast i ka je bilo zapovedano dobro preiskati to reč.

Posebno so se zato brigali častiti mestni plebanoš Karol Brey, bogaboječi i jakostni pastér duš, šteromi je nesreča Burmerove družine, zlasti pa obej nevolnih dečkov segala globok k srci. Hitro so gospod plebanoš spoznali, ka ta dela pridejo od šatana i ka je to jako redki primér obsedenosti. Zato so to reč naznanoli dühovnoj oblasti i ta je dala to reč preiskati po komisiji, štera je štela tri kotrige i po preiskanji zapovedala exorcizem, to je, ka se naj hüdobni dühovi izženejo. V veliko pomoč gospodi plebanoši pri tom deli je bio mestni župan gospod Tresch, šteroga družina

kak je tudi vse druge. Marika je dobila jetiko, štera jo je skoro pet mesecov zadržavala v posteli. Ves čas je mirno i potrplivo prenašala svoje bolečine. Zadnji večer je prosila vse svoje prijateljice, ki so jo prišle gledat, za odpuščenje, či njim je kaj žalnoga včinila. Prosila je tudi, naj je na odstavi na toj zadnoj poti, na sprevod njej naj pride belo oblečene, pa naj njej svetijo i jo nesejo pa tudi male naj pride i bodo tudi belo oblečene. Mamo je pa prosila, naj njo tudi oblečejo v belo oblačilo i venec njej denejo na glavo, da bo šla kak zaročnica pred nebeskoga zaročnika. Najbole genlivo je bilo, kda je očo obinola i ji prosila „dragi ajta, odpustite mi vse, ščista vse.“ Teško njej je bilo, da nej mogla brata prositi za odpuščenje, ki je v Franciji. Prosila je še, naj njej prinesejo Njega, šteroga je tak goreče vsigdar molila v Oltarskom svestvi skritoga i šteroga je skoro vsaki mesec zavžila, Jezusa. Marija njej je pomagala, da je dobila tudi to zadnjo Popotnico. Po prečiščavanji je postala mirna i okoli stoječim pravila, naj ne jočejo za njo, ka je ona srečna. Sprevod so opravili č. kanonik g. Slepec 22. sept. Pomagala sta njim g. kaplan i naš domači bogoslovec g. Rainer. Lüdi je privrelo od vseh strani vnogo, pa tudi malo štero oko je ostalo süho, posebno kda se je jemalo slovo. Na pokop so prišli tudi gasilci z novov črnov zastavov ino z novimi posvečnjeki. Gasilci so tudi nesli pokojno. Cvetja i vencov so sprevodniki prinesli vse puno. Najlepši venec so njej küpile njene prijateljice, s šterimi je pri g. Cvetiči delala skoro 3 leta. Bog nam daj mnogo slovenski mater, štere do nam rodile takše hčere, kak je bila pokojna, njej pa naj da Jezus večni mir. - Pi.

Nedelica. Pri Čehovih je deca vužgala oslico slame. Zgorelo je tudi nekaj krme.

je bila najbogša v Illfurti.

Na veselje šatanom so se najšli tudi dvojlivci, a tej je nej bilo vnogo. Hüdobni dühovi so bili puni čemerov do tistih oseb, štere so spoznale njuvo delo i pokolénje; najbole so se čemerili na gospoda plebanoša, na mestnoga župana kak tudi na župana iz Schlettstadta, na gospoda Ignaca Spiesesa, na njuvoga prijatela, ravnatela Martinota i profesora Lachemana iz St. Pilta iz reda marijanskih bratov. Ti zadnji trije gospodje so hodili od daleč samo s toga námena, ka bi to reč natenci preiskali. Dale.

Podpisani PRELOG
AVGUST otvorim svojo

mesnico v Beltincih

(Gostilna Kreslin) ter se
pripočam cenj. občinstvu
PRELOG AVGUST, mesar.

Zvünredno pozvanje. G. Čenar Franc, tajnik Prek. posojilnice v Soboti, je bio ves čas veren krščeničnik. A nišče pa ne slüto, ka svet zapüsti. Zdaj se je mladi gospod tajnik odločo, ka postane redovnik i je stopo v družbo salezijansko v Veržeji. Želemo mladomi redovniki stanovitnost i vного düševnoga napredka.

Tišina. Naša mala fara, ki šte komaj dobrih trijezero düš, je razdeljena po novom zakoni na štiri občine: Tišina, M. Sobota, Kúpšinci i Strükovci. Domača šola spada v tri občine, Genderovska pa v dve. Mamo na Tišini lepo občinsko hišo, štero je cela fara zidala i v šteroj je prle prebivao notaroš za celo faro. Zakaj smo ločeni ne vemo, samo telko znamo, ka se te male občine ne do mogle zdržavati.

Črensovci. Vpelavanje novoga g. plebanoša. Dnestjeden je privrelo v Črensovce iz sosednih far teliko lüdi, da so z farniki domačimi veliko cerkev popolnoma napunili. Zbralo se je okoli 4 jezero lüdi, da pozdravijo novoga črensovskoga plebanoša, g. Zadravec Matjaša i molijo za njega. Vpelali so v težko dühovniško farno službo novoga gospoda g. Jerič Ivan, dekan z D. Lendave. Oni so držali tüdi lepo predgo, v šteroj so razložili, ka pomeni za faro, če dobi svojega plebanoša. Civilno oblast je zastopao g. Dr. Ters-tenjak, sreski načelnik iz D. Lendave. Novoga g. plebanoša je pozdravo pred cerkevjav g. Škoberne Franc, župan z Črensovec v imeni fare, v imeni vučitelstva pa g. Železnik Oroslav, š. upraviteo iz Sr. Bištrice. Dvoje šolske dece je novomi g. plebanoši z pozdravom izročilo šopke. Dühovnikov je bilo 15 pa 3 bogoslovci, ki so se zbrali pri oltari, da dvorijo novomi gospodi i prosijo za njega bože pomoči pri svetoj meši, štero so novi g. plebanoš služili i pri šteroj je cela cerkev lepo spevala. Zastopane so bile sledeče fare i dühovnije: D. Lendava, Polana, Hotiza, Turnišče, Beltinci, Črensovci, Razkrižje, Ljutomer, Cezanjovci i Sv. Bolfenk. Novoga gospoda plebanoša so pri obedi z lepimi pozdravi pozdravljali sobratje, on se je pa zahvalo Bogi i ap. administratori za faro, ki jo bo mogo voditi ovcam na düšno zveličanje, pa vsem sobratom za vso lübezen i pomoč. Večernice so obslužavali g. Bakan Štefan, hotiški dühovnik. Po večernicaj je do osemsto vernikov romalo v precesiji na grob pokojnoga plebanoša, Čačič Jožefa, pri šterom so g. dekan opravili molitve za njegovo düšo.

Kapca. Naši verniki so hodili h g. Jeriči dekani i jih prosili, naj g. Zadravca ne püstijo z Hotize, ar so jih radi spovedavali. Gospod dekan so nas potolažili, ka do novi hotiški gospod

ravnotak meli odprto srce do nas, kak so meli g. Zadravec.

Hotiza. Sept. 30. proti večeri je privozo v našo občino v samo cvetje oblečen voz. Koga je koli pripelao, smo vgonjavali. Pa hitro smo zvedili. Cerkev se je odprla i dva dühovnika sta stopila v njo, pokleknela pred tabernakl i molila. Gospod vrednik Novin so nam pripelali našega novoga gospoda, Bakan Števana. Mi Hotizanci smo šteli sami iti po njih i jih v precesiji pripelati, a g. Bakan so ne šteli parade, tiho so prišli. A čeravno tiho, glasno je li v Hotizi, glasna je lübezen našega srca, da smo jih dobili. Gda se z celim srcem zahvalüjemo g. Zadravci za vso lübezen, ki so nam jo skazali i njim na novom mestu želemo iz celoga našega srca vse dobro, se zročimo pod vodstvo novoga gospoda i jih prosimo, naj nas vodijo po poti g. Zadravca naprej, kak bodo g. Zadravec po poti g. Bakana vodili naprej črensovskoga farnike.

Zahvala. Najtoplej se zahvalüjemo za 2500 Din. podpore, štero je dobila črensovskoga cerkev od kralj. banske uprave v Ljubljani. — Župni urad v Črensovcih.

Slovenski obrednik, šteri je obvezen za lavantinsko škofijo. Pri nas se *sme* slovenski vršiti pokop, krst, spelavanje, neje pa to zapovedano. Tak so naš višesnji pastir odredili.

V Nemčiji so hitlerovci dali zažgati knige tistih pisatelov — mnoge med njimi pozna ves svet —, ki so zdajšnjoj vladi ne povoli.

„Šatan v Illfurti“, je istinska zgodba, štero smo začeli v denešnjoj številki objavljati. Jako dosta podvüčnoga za naše düše je v toj zgodbi, čtimo jo pazljivo.

Dosmrtni naročniki Mar. Lista dobijo ešče te mesec položnice, ka plačajo naročnino za l. 1934. naprej. Plačajo na skupni naslov 12 Din., na posameznoga 15 Din. naprej do konca novembra.

Širitelje Novin i Marijinoga Lista se vabijo na letni obračun v Soboto v staro Martinišče dnes dva tjedna, to je 22. oktobra. Vsi naj pridejo i vso naročnino letošnjo z imenikom naročnikov naj prinesejo. Obračunanje se začne po velkoi meši i predgi.

KLEKL JOŽEF
izdajateo i vrednik

Razgled po katoličanskem sveti.

„**Katoličanstvo v djanji**“. Nemški püšpecje so držali v Fuldi pri grobi sv. Bonifacija apoštola Nemčije, spravišče, na šterom so sklenoli skupno vdanostno pismo i je poslali v Rim, sv. Oči. V tom pismi povdarjajo, da bodo pravice Cerkve z vsemi močmi branili. Sveti oča so z vidnim veseljem sprejeli vdanostno pismo i na nje dali krasen pohvalni odgovor od „katoličanstva v djanji“, štero jedino more pomagati grešnomi sveti iz teh vnoгих nevol, ki ga terejo. Med drugim etak pišejo sv. Oča: „Katoličanstvo v dejanji“ nikdar ne bilo človečanstvi bole potrebno, kak dnesden i štero ničesa ne more nadomestiti. „*Katoličanstvo v djanji (kat. akcija) je, kak sam to že večkrat povdaro, sodelavanje (pomoč) nedühovnikov z dühovniki.*“ Katoličanstvo v djanji“ pa bo s pridnim, vztrajnim i premišlenim delovanjem dosseglo uspehe, štere tak želemo, če bo znalo pridobiti mladino. *Če ščemo, da katoličanska cerkev obdrži dnes i vütro i vse čase pred nami i pri vsakoi prilike one pravice, štere je dobila od Boga, moramo meti mladino. Če želemo, da bo zavladao Kristuš v sicač človečanstva, pridobimo mladino. Če naj človeča družba ostane krščanska, negledoč na forme vladavine, bo to delo i zaslüženje mladine.* Pokorščina i vernost do pravomočnih oblastnikov zviru vsikdar z tistoga nespremenjenoga krščanskoga navuka i katoličan-

ski možje i katoličanski mladenci bodo zajimali smiseo za svoje sodelovanje z državnov oblastjav samo z vere, štero vu vernosti i dejanskoj požrtvüvalnosti spunjavajo, samo da ostanejo svete pravice Boga i cerkve nedoteknjene.“ — Tak se glasijo zlate reči sv. Oče.

Veseli glasi. Barnes, španjolski prosvetni minister je naznano občinam, da država ne more gordržati tisti šol, štere je v kraj vzela redovnikom i tem nalaga to dužnost. Občine so odgovorile, da če je vlada siromaška, so tüdi občine i toga bremena ne prevzemejo. Kak se kaštiga sovraštvo do vere? — Goro Alverno, gde je sv. Frančišek dobo Jezušove petere rane v svoje telo, je talijanska vlada dala nazaj Frančiškanom. — Pravoslavni püšpek Vladimir Aleksandrov je prestopo v katoličansko cerkev.

Živa vera. Na spomin nastavljanja presv. Olt. Svestva i 1900 letnice Kristušovoga trplenja i njegove smrti, vnoги romarje peški romajo v tom svetom leti v Rim. Kitajec iz Ažije je romao dve leti, iz Švicarske ide zdaj 75 letni stavec, iz Belgije so prišli trije mladenci, kak i trije iz Anglije. Neki Anglež je prišo peški v Rim i z Rima peški so v Lurd. Trije mladi španjolski delavci so tüdi peški priromali v Rim, in obrvim šli na grob svojega rojaka sv. Ignacija. — Ka vse ne zmoro živa vera i delavna lübezen do Jezuša?

Po državi.

Seja Male Zveze, ki se je vršila v Sinaji v Romuniji i na šteroj je zastopao našo državo zvüenešnji minister Jevtič, je sklenila velevažne reči, ki zanimajo celo Europo. Na toj seji, štero sta obiskala tüdi naš i romunski krao, je sklenjeno, da se tri države Male Zveze, najmre Čehoslovaška, Romunija i Jugoslavija tüdi gospodarstvo združijo, ne samo politično. Sklenila je Mala Zveza proti rovarenji Italije, da ne privoli v nikšo spremembo mej i ka nede šo nieden minister treh držav v Rim se pogajat z Mussolinijom od Podonavja zato, ka ravno te tri države majo v svojem ozemli tri petine cele Donavske kotline, zato ne privolijo, da bi drüge države odločüvale od njihovih zadev. Te odločen nastop treh prijateljskih držav je rodio splošno veselje v celoj Europi, gde so za mir; pobitost je pa nastala v Italiji.

Naš krao i kralica na obiski. Naša kraljevska dvojica je obiskala bolgarsko državo z bolgarskim kraljevim parom v pristanišči Varna pri Črnem morji pa törsko državo v Carigradi. V obojem mesti je naša kraljevska dvojica bila prisrčno sprejeta. Vüpati se ka nastane po tom obiski prijateljstvo med Bolgari i nami i ka pride do vekše pogodbe med vsemi državama, ki mejijo na Črno morje i Jugoslavijov.

Odredba za rešitev plačil pri agrarnoj reformi. Finančni minister je izdao sporazumno z kmetijskim ministrom odredbo, kak se bo veleposestnikom odplačüvala agrarna zemla. Država je pooblastila Priviligirano Agrarno Banko, da izda vu vrednosti 800 milijonov Din. obveznice po 500, 1000, 5000 i 10.000 Din. Te bodo nosile letno 4% obresti i se bodo vlekale na borzi vsako leto okt. 1. Dnes

tjeden so se prve vlekale. Potegnjene se izplačajo v gotovini, ki jo dobi veleposestnik, komi pripada obveznica. Banka bo tabulerana na agrarno zemlo, agrarni interesent pa tüdi v toj agrarnoj zemli je zavarvan od države, ka se njemi ne more odati, kak drügim dužnikom ne, dokeč je brani že obstoječi zakon i je bo bodoči.

Občinske volitve pred dverami.

Od dnestjeden se bodo vršile občinske volitve. Te so slobodne. Vsaki glasa, kama ga düšna vest pela. *Zdrava düšnavest vsakomi pove sledeče:*

1. Glasaj na poštene, pravične kandidate,
2. ki majo srce do siromakov,
3. ki ščejo dobro našoj dragoj domovini Jugoslaviji i njenim podanikom, ka do ednoga narodnoga mišljenja, ednoga srca, ednoga dühá,
4. ki odločno spunjavajo svoje verske dužnosti,
5. ki neso pijanci, razvüzdanci, pravdašje, svajlivci,
6. ki neso se protili, ka zgübiš agrarno zemlo ali z drügov nesrečov i kaštigov,
7. ki neso davali nikše mite i ne oblüblali nikaj drügo kak pravico,
8. v šterih vidiš zagotovilo, da v občini nastane mir i red, pravica i poštenost, pobožnost i lübezen, premine pa sovraštvo.

Pri glasanji ne pozabi najobprvim povedati pridavek i potem krstno ime pa občino, odket si. Na priliko *G r b a n j* Janoš z Beltinec.

Okoli po sveti.

Slovenci i Nemci v Italiji so postali popolnoma brez pravic. Že se njim celo v cerkvi brani materni jezik. Püšpek v Trienti, ki je, dokeč je bio Trient v Austriji, ostro zagovarjao pravice talijanskoga maternoga jezika, zdaj nešče Nemcom pripoznati teiste pravice, nego talijanske dühovnike

postavla k nemškoj maloju deci za verovücitele, ki je samo talijanski vüjio. Proti vsem tem krivicam so se pritožili Slovenci i Nemci iz Italije na kat. spravišči v Beči, na šterom je 200 jezero katoličanov obsodilo te krivice i zahtevalo pravico za materni jezik po Kristušovom navuki, ki ga Cerkev glasi. V Gorici po smrti Slovenca Sedeja, nadškofa, oskrblava püšpekijo neki Talijan i to zagrižen Talijan. K sebi je pozvao 70 slovenskih dühovnikov i zahtevalo od njih prisego, ka več nedo slovenski predgali Slovencom. Se zna, da prisege nieden neje položo, nego so oskrbnika püšpekije javili v Rim sv. Oči. Vsega je kriva civilna oblast, ki italijanizira drüge narodnosti i pri tom morskom deli njej pomagajo najemniki, ne pa pastirje Kristušove črede.

Svaja med nuncijom i vladov na Češkom. Gda so Slovaki obhajali 1100 letnico, ka je vojvoda njihov i naš Pribina v Nitri zidao prvo krščansko cerkev, je pri proslavi gučao kat. plebanoš, voditeo krščanske slovaške stranke Hlinka Andraš. V svojem govori je povdarjao, da so Slovaki verni podaniki države a tüdi kak katoličanci vu verskih rečej, Sv. Stolici, rimskomi papi. To so protiverski listi zamerili i grdo začeli napadati Hlinko. Za njega se je pa gorvzeo nuncij Ciriaci, v pismi. Njegovo pismo je Hlinka objavo i v njem nuncij trdi, da so Slovaki bolši katoličanci kak Čehi. To je pali olj bio na ogenj. Začeo je veri sovražni tabor napadati nuncija i kat. Cerkev. Česka vlada je jako zamerila to pismo nunciji, a te odgovarja, da se vera i cerkev morata braniti, to je njegova dužnost. Mogoče je, da nuncij zapüsti Prago.

Kratki glasi.

V Sinaji v Romuniji se obhajala 50 letnica obstanka kraljevskoga gradü. Poleg našega krala i kralice je prišeo na slovesnost

Kak smö mi postavili kandidatno listo.

V šoli revolucija...

Ka se je koli zgodilo? Vse kriči, šolska soba je puna malih prepiračov. Lica so rdeča, oči žarijo, male pesnice mahajo po zraki.

„Zgübili smo občino!“ te krik se ponavlja ne vse strani,

Malo se pomirijo moji mali političarje, kda opaziji, da sem med njimi.

Zgübili smo občino!“ mi zabrüsi v obraz eden od malih.

„Kak to?“

„Mamo novo občino. Tri občine bodo vküper. Naš ata so pravili, ka to pa ne, — ne püstijo za celi svet“. Takša i spodobna pojasnila so dežüvala od vseh strani.

Što bi zdaj „računao“ kak je to napisano na urniki? Što bi zdaj poslüšao razlaganje od toga, kak se računni seštejavajo i množijo? Vse bi rado govorilo od nove občine, pa naj bo. Edno vöro nam toti vzeme to opravilo, pa mogoče je, ka de to delo rodilo haske ne samo deci, nego tüdi odraslim.

Z decov se lejko hitro sporazumemo, če eden drügomi zavüpamo. Nova občina je predpisana po zakoni. Moremo se teda pokoriti. To deca razmi ar zna, što se ne pokorava zakoni, šteri njemi ne prinaša same rožice, on nema pravice, ka bi želo meti zakone, šteri so za njega samo dobri. Deca si hitro nariše kakša bode nova občina. *Velka bo, mela bo več lüdi, velka bo teda njena moč!* To tüdi razmi deca. Kama bi postavili občinsko pisarno? Nepokvarjeno dete včasi zgrünta, ka tá, gde je vednako

daleč vsem občinarom i gde majo do pisarne dobro pot vsi občani. Što naj bo župan? Se zna, ka najbolje pamenten i najpoštenejši mož! Koga bi zvolili za odbornike? Pametne i poštene lüdi, šterim je lübezen do države, naroda, Boga ne samo na jeziki, nego tüdi v srci. Edna vüra poteče, razburjenje je poleglo, blüzi 60 malih svečic bo šlo iz šole, štere posvetijo v temo, rojeno po razpisi volitev.

Tak se je začelo.

Drügi den se pohvali deca, da prej kak lepo so poslüšali male vučenjake doma; pogledali so obliko nove občine itd. „Meni so pravili oča“, se je oglaso eden — ka bi bilo pametno, če tak napravijo novo občino, kak smo si mi pogovorili v šoli!“ Drügi pritrjüjejo. Trejti zna povedati, koga mislijo za župana. To je palik ogenj v streho. *Vsi so čüli, koga bi*

h kralji Karoli tudi bolgarski kraljevska dvojica. — V Sinaji so se zbrali pri tej priliki tudi zvišnejši ministri Male zveze, da pretrosijo pitanje Podonavja. — V Leipzigu se vrši te dni razprava proti 5 komunistom, ki so zažgali v Berlinu parlament. Na razpravo je privrelo nad sto novinarov iz celoga sveta i samo svedokov je prijavljenih petsto. — V Rusiji se je zdigno inženir Vasenko z svojim letalom 19 jezero metrov visoko v zrak. — Plašč Kristušovo v Trieri je počastilo letos 2 milijona i 200 jezero romarov. Plašč je že shranjen do nedoločenoga časa. — Madjarski zvišnejši minister Kánya je obiskao francusko vlado, da pridobi prijateljstvo Francuzov pri rešenju Podonavja, to je zveze držav, ki so v kotlini Donave. — V Berni se je vršil kongres za narodne manjšine. Za Slovence je govoril na njem plebanoš iz Koroške Starc. Povdarjal je v svojem lepom govoru, da sta v tesni vezi vera i materna reč i zato peša tam vera, gde se preganja materna reč. Navajal je reči velikih državnikov, ki zagovarjajo pravice maternoga jezika pri vsakom narodu, kakšne mali bi biote. Omenja tudi reči pisatelja Grentrupa, ki se glasi o: „Kdekoli bi duhovniki iz političnih zrokov vzgojo do molitve v maternom jeziku zanemarjali, potem to neso več duhovniki, nego navadni robni narodnjaštva, a pravi služabniki vere v duhi apoštola narodov sv. Pavla že davno neso več.“ — V Austriji je Dr. Dollfuss sestavo novo vlado, štera bo ladala brez parlamenta. Namen njegov je, da prepreči boljševidem i hitlerizem, to je prikapčitev Austrije i Nemčiji. — Največša harmonika na sveti je v Parizi v nekom cirkusu, štere visokost je dva in pol metra. — Francozi so napravili načrt, da prek Francozke vežejo Sredozemsko morje z Atlantskim. Če te 400 km dugi prekop napravijo do Bordeoja (Bordeaux), prihranijo 1850 km vožnje. Delo bi koštalo jezere milijardov.

Dobre knjige.

Knjiga ne služi človeki samo v zabavo za kratek čas, liki je vzgojenom človeki sredstvo za vživanje lepote, vzgoja, čisto veselje — vse zednim. Dobra knjiga nas tudi vči razmiti i spoznavati življenje — kakpa, če znamo prav čteti. Samo tisti, što se je navčó dobro čteti, ne samo litere, liki tudi dühá i misli v knjigaj — samo tisti more čütiti, kakšega velkoga po-

meli radi za župana.

Jaz poslušam, moja roka je na žili občine i znam ka je napraviti. Tisti bo župan, šteroga v domačoj tišini, odkritosrčno žele narod.

Tomi gospodi sem poslal glas, naj se oglasi v šoli.

Mož je poštenjak, starejši človek, malogučen, ali tem več misli. Povedao sem njemi: *večina vas žele za župana*. „Kak to?“ znam. Mam radio i te mi vse pove, tudi skrite misli naših veščarov. Prišli so tudi drugi pozvani ugledni možje, guč, razgovor je bio kratek, ali ne brez dobroga sadü.

Sklenili smo, da povabimo na prijateljski razgovor vse ugledne možje občine, štere bodo dale novo.

Med tem so prestrašeni „prijatelje občine“ lovili podpise.

„Ti, po novom zakoni, ma odbornik dobro plačo, znam, ka si pe nez potreben, podpiši mi, *samo moja*

mena je takše čtenjè dobrih knjig. Istina je, da živé pupuno življenje samo tisti, ki stalno živé s knjigami — to potrdijo ne samo posvetni ljudjé, liki tudi mnogi svetniki, šteri so sami pisali leposlovne knjige. Ljudi pa trbe *navčiti*, da bodo znali prav čteti. Šola v tom pogledi nikaj ne včini. Za to so pozvana prosvetna društva, ki morajo skrbeti, da bo njihova knjižnica založena z najboljšimi deli slovenskih i tujih pisatelov. Duhovniki i učitelji pa naj člane, posebno mladino, privájajo, da spóznajo vse globine i lepote, štere so skrite v knjigaj. Prinašamo ocene ništernih knjig, štere je vse izdala Jugoslovenska knjižnica v Ljubljani. Vse imajo stalno vrednost, zato je priporočamo vsem, posebno našim knjižnicam. Pomnite, da dobro knjigo človek večkrat prečtè z veseljom, ne samo ednok!

Kristijan Elster: *Sodnikova hiša ob fjordu*. Roman. Prevedla Iv. Klemenčič. Ljudska knjižnica Jugoslovenske knjižarne, 1933. Str. 242. — Ta pripoved se godi na Norveškom, v najsevernejšem deli Europe, gde se nešteti vozki i dugi zalivi — fjordi — režejo v süho zemlo. Malo se čüje od Norvežanov i Švedov, pa vendar imajo dosta znamenitih pisatelov i pisateljic. Norvežani so tisti narod, ki poleg Slovincov največ čtejo na sveti. Njihove knjige so nam tudi na poseben način blüzi. Tak tudi ta pripoved, v šteroj vidimo življenje uradniških družin, ki so zgübile zvezo s preminočnostjov svojega naroda, pa iščejo rešitve. Zamisliti lse moramo v življenje vsakše osebe, ki nastopa v knjigi, posebi i te se nam prikaže celota kak lepota. Ne išči v pripovedi velikih dogodkov i posebnih ljudi — v njoj najdeš tiho življenje preprostih ljudi, osamljenih src. Lejko prisposodablamo, to pripoved muziki, štera odkriva skrito življenje srca i duše tam v osamljenih severnih krajaj Norveške. V prvom deli srečamo

lista bode valale!“ tak so lovili podpise i kandidate po občini. Slabiči, ljudje slabe vesti, so vedrili: bi, ali ne? Ništerne so na drugi način dobili za podpis. „Ti boš tajnik, mastno plačo, gospocki krüj boš meo! Podpiši! . . .“

Ta naglica je zmešala občino, ali trezni so čakali. Prišeo je tudi naš den. Zbrao se je cvet nove občine, ljudje, *šterim je bratstvo v srci*. „Nove naloge nas čakajo, žmetno delo, samo močni ljudje so za takše opravilo“ je povdarjal eden od navzočih. Drugi, šteri je že prečteo i premislo novi zakon, je povedao, kaj vtegne priti po volitvaj. Vse se je zavedalo, ka ne ide se za špajs, nego za velke reči. Nišče ne silo v ospredje. Ljudje v vesi se jako dobro poznajo. Eden za drugim je prišeo na listo. Po istini cvet vesi.

„Kaj pa pošteni nasprotniki, šteri bi za silo tudi radi meli politiko tam,

izpoved dveh dekliških düš, v drugom možki pripovedavle svoje düšne borbe.

Za takše pripovedi trbe posebne zbranosti, düševnoga mirü, gda je čtèmo. Edino te, če se poglobimo z vsov düšov i pazlivostjov v življenje düš, štero se nam kaže v knjigi, edino te, se obogati tudi spoznanje i moč naše düše. Za to pa ide pri vživanje vsakše umetnine, naj bo to pesem, podoba, zidina — da obogatimo svoj čüt za lepoto, da postane plemenitejše naše čütenje i mišljenje. Ravno za to pa je tá pripoved posebno priporočliva, ar žele od čtevca pazlivost i *poglobitev v düševno življenje*. To zadnje pa je močno potrebno vsakomi, ki šče zaistino živetü življenje človeka vredno. Takša prilika za izpunitèv pa je tudi lepa knjiga.

Mnogokrat so Novine že pripočale ustanovlanje knjižic i dobro čtenjè. Ponovno tudi pri tej priliki pozivamo naše izobražence, naj ne pozabijo svoje dužnosti i naj dajo narodi v roke dobro knjigo!

Ogledalo časa.

Slovenska čitanka za 2. razred srednje šole je že dugo cio napadov, kak smo že pred meseci pisali. Zdaj čtèmo v „Slovinci“ pa „Sloveniji“, da so morali dijaki v Ljubljani pod nadzorstvom profesorov iztrgati iz slovenske čitanke prvih 16 strani. Tü se nahajajo spisi Ivana Cankara, O. Župančiča (pesem Kralj Matjaž, ki je tudi v našem kalendari!), A. Aškerca, J. Trdine i J. Kermnika.

Že pá! V mariborskom „Večerniki Jutra“ je nekák napisao zmešani članek od prilik v našoj krajini. Odgovor njemi dava „Slovenija“ v zadnjima številka. Dosta je ešče düševnih siromakov, ki trosijo svoje semlete misli od nas!

ge je zviin občinske nega?“

„S tistimi tudi mir i spravo. So tudi naši občinarje. Samo edno listo, to je pametno, to je znak naše zrelosti.“

„Ali nasprotniki so ostali doma...“

„Püstite njim dva dni, da se premislijo. Proti nam, *proti celoj občini*, nikaj ne napravijo.“

Pri tom je ostalo. *Sprava z vsemi, šteri pošteno mislijo*. V najlepši i najbogatejši državi je tudi pekeo življenje, če v družini nega sloge. *Družine države so občine!*

„Kaj napravijo „razžaljeni“ — po svojem mišljenju ti „najpametnejši“, ne vem. Istina pa je, ka so združene občine, cvet naših, za edno listo. Ka bi se preklali? *Brat pomagaj brati!* To je naše geslo.

Drügi den prinaša *srečna dečica novico*: „Naš ata so rekli, da ne bomo meli volitve, vsi so za edno listo.“

Hvala dobromi Bogi!

Nedela po Risalaj XVIII.

Na spomin 1900 letnice svoje križne smrti, Gospod Jezus, po svojih svetih ranaj reši grešni svet!

Evang. Sv. Mataja IX.

Vu onom vremeni: Stopivši Jezus vu ladjico, prek se je pelao i prišeo je vu svoj varaš. I ovo prišesli so k njemu z gutom vdarjenoga na posteli ležečega. I videvši Jezus vero njihovo, pravo je z gutom vdarjenomi: vupaj se sinek; odpuščajo se tebi tvoji grehi. I gda bi vido Jezus mišljenja njihova, vello je, zakaj mislite hūda vu naših srcaj? Ka e leže povedati: odpuščajo se tebi grehi tvoji, ali pa praviti: stani gori i hodi? Naj pa znate, ka Sin človeči ma oblast na zemli odpuščati grehe, teda je vello z gutom vdarjenomi: stani gori, vzemi postelo tvojo ino idi vu hižo tvojo. I gori je stano i odišao je vu hižo svojo. Videvši pa lūstvo zbojalo se je i dičilo je Boga, ki je takšo oblast dao lūdem. —

*

Najvekša nesreča na sveti je greh. Najvekši dobrotnik naš je zato tisti, ki nas reši te nesreče. I te je Bog po spovedniki. Kak si zahvalen za to najvejšo dobroto? Če znova žališ Boga i sovražiš svojega spovednika, si sama čarna nezahvalnost.

Gospodarstvo.

Letošnje prezimovanje včel.

Lenska letina za rojara je ne bila vesela. To nam je na sprotoletje posvedočo prazen vinjak. Pa večina nas pravi, ka je tomi bila kriva letina. Neštarni pa trdimo, ka poleg slabe letine tudi rojarje sami. Neje vse zlato, ka se sveti; i tudi ne vsaki pravi rojar, šteri ma včele. Dosta je med nami takši, ka bi samo jemali, če pa trbe dati pa pravijo naj pogine, či si ne more telko nositi, ka bi se preživela. Takši človek je brez srca ravno tak do svojega bližnjega, kak do te pridne včele.

Letos ne moremo trditi, ka je rojarska letina bila preveč vesela. Vendar smo pa telko na bošem, ka nam polagati ne de trbelo. Lansko leto smo prezimovali včele na prazni gerpaj, če ne smo v pravom časi polagali meda ali cukra. Dale.

2-2

KOVAC

z izvršenim izpitom strojnika in večletno prakso, se sprejme na marof v stalno službo. Naslov v Prekmurski tiskarni v Soboti.

SUHE GOBE

kupuje po najboljši ceni
Sever & Komp., Ljubljana,
Gospodarska cesta 5. 10-2

BETEŽNIKI PREČTITE!

Vnogo lūdi trpi od živčnih zmotnjav, tožijo se, ka hitro opašejo, ka je smica i trga v glavi, v rokaj i nogaj, na šinjeki ali lici, ka njim srce močno bije, ka je po kotrigaj cuka, mravle ido po njih, ka so otrūjeni, nemirni, strašlivi, pobiti, njim sapa s falivava, so razdražlivi, raztrešeni, nemajo teka, prebave, ka nemajo stouca, se njim vrti v glavi, nemorejo spati i na ostale vnoge pojave nervoznosti.

Najslabše je pri živčeno betežnom, ka nema vole i moči za delo, misli, ka je popolnoma nesposoben za deio, brez odpora se preda usodbi, slabe vole je i v svojem življenji ne pokaže nikših uspehov.

Če čütite štero zmotnjavo od gornjih živčnih i če ščete ozdraviti, pišite mi včasi i jaz vam pošlem brezplačno živčnih bolezní, štera vam raztolmači, da je predhodni zrok vsake prave bolezní oslabenje telovne odpornosti. Vi spoznate, da se življenje lejko podugša i da se betegi lejko preprečijo.

Samo morate hoteti!

Dnevno mi prihajajo potrdila, vnogi pisci prilagajo zahvalnice i svojo fotografijo. Nekoliko istih niže prinašam:

G. Bremkovič Mikloš, učiteo iz Tuzle v Jugoslaviji mi piše:

G. Schmied Ana iz Gmunden, Freygasse 5 v Gor. Austriji, je jako zadovoljna:

G. poštni uradnik Georg Abraham iz Timisoáre I. Romania, piše:

Po vnoгих poskušnjaj z raznimi vrastvi, štera neso mi nikaj pomagala, najšo sam nazadnje vaše izvrstno sredstvo, štero mi je pomoglo Dužen sam vam velike zahvale.

Gde bi bila dnes, če se ne bi poprijela od vas priporočenoga zdravljenja! Uspeh je bio tak dober, da mi več ne trbe nikšega zdravljenja. Napravili ste mi veliko dobroto, hvala vam za njo iz celoga srca.

Že po kratkom vračenji po vašem recepti sam opazo nepričakūvan uspeh. S tem vam izrazim zasluženo zahvalo i bom vas pri vsakoj priliki priporočao.

Zadostūje edna dopisnica! Zahtevajte ešče dnes brezplačno poučno knižico.

Pošta:

Ernst Pasternack, Berlin, SO., Michaelkirchplatz 13. Abt. 890.

Lepo sadno drevje

za jensensko saditev iz sadnoga izbora za dolnjelendavski srez, kakti kanadska reneta, pisani kardinal, mašancgar i svetovno znani „Jonathan“ odavle MAUČEC IVAN, drevesničar, v GANČANI p. Beltinci. „Jonathan“, štero je spoznano za edno najbolše jaboko na sveti, ma 150 falatov, ovih pa prek jezero. Cena 1. razreda Din 8.—, 2. pa Din 6.—. Kotrige agrarne i gospodarsko podporne zadruge v Črensovcih dobijo popūst, če se izkažejo z legitimacijov, siromaki te zadruge pa dobijo nekaj cepik brezplačno. 2-1

Kūpim malo posestvo

do 6 oralov z gospodarskim poslopjam v Sobočkoj okolici. Po mogočnosti v bližini cėrkve. Plačam taki. Naslov pove uprava toga lista.

Na znanje.

Vsa čevljarska dela, nova i popravilo se sprejema pri ŠKAFAR JOŽEFI, trgovci v Beltincih.